ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Μαρτίου 2006

σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων που πρόκειται να θέσει σε εφαρμογή η Περιφέρεια του Veneto στην Ιταλία για παρεμβάσεις βελτίωσης των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2006) 639]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2006/642/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

αφού κάλεσε στους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο ([1]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με την επιστολή της 23ης Φεβρουαρίου 2000, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2000, η Μόνιμη Αντιπροσωπία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση κοινοποίησε στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης, τις διατάξεις του άρθρου 35 του περιφερειακού νόμου αριθ. 5/2000 του Veneto ([2]) (εφεξής ΠΝ 5/2000), με το οποίο θεσπίζονται ενισχύσεις για τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων.

(2) Με την επιστολή της 12ης Μαΐου 2000 που πρωτοκολλήθηκε στις 18 Μαΐου 2000, της 1ης Αυγούστου 2000 που πρωτοκολλήθηκε στις 7 Αυγούστου 2000, της 15ης Νοεμβρίου 2000 που πρωτοκολλήθηκε στις 16 Νοεμβρίου 2000, και της 24ης Ιανουαρίου 2001 που πρωτοκολλήθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2001, αντίστοιχα, η Μόνιμη Αντιπροσωπία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαβίβασε στην Επιτροπή τις συμπληρωματικές πληροφορίες που είχαν ζητηθεί από τις ιταλικές αρχές με τις επιστολές της 18ης Απριλίου 2000, της 5ης Ιουλίου 2000 και της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, καθώς και κατά τη διάρκεια της διμερούς συνάντησης στις 13 Δεκεμβρίου 2000.

(3) Με την επιστολή της 2ας Απριλίου 2001, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ιταλία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σχετικά με την προαναφερθείσα ενίσχυση.

(4) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([3]). Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του θέματος.

(5) Οι ιταλικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους για τα μέτρα με επιστολές τους στις 12 Ιουνίου 2001 και στις 22 Ιουνίου 2001. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από τρίτα μέρη.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

(6) Με το άρθρο 35 του ΠΝ αριθ. 5/2000 θεσπίζεται κρατική ενίσχυση με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων, για έργα των γεωργοβιομηχανικών επιχειρήσεων που έχουν υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης κατά την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999 ([4]) βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 951/97 του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997, για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων ([5]), ορισμένες από τις οποίες έχουν αρχίσει τις εργασίες αλλά δεν έχουν γίνει δεκτές ως δικαιούχοι της κρατικής ενίσχυσης λόγω έλλειψης διαθέσιμων πόρων.

(7) Σύμφωνα με την απόφαση της Giunta regionale αριθ. 4202 της 14ης Σεπτεμβρίου 1993, στην περίοδο που προαναφέρθηκε οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούσαν να υποβάλουν στις αρμόδιες περιφερειακές αρχές (Giunta — τμήμα γεωργίας και σχέσεων με την ΕΟΚ) αιτήσεις χρηματοδότησης έργων αυτού του είδους, από τις 30 Απριλίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο, για την ένταξη των έργων τους στο πρόγραμμα συγχρηματοδότησης. Στο τέλος της διαδικασίας επιλογής των έργων, οι αρμόδιες αρχές κατάρτιζαν κατάλογο κατάταξης και ενημέρωναν τους ενδεχόμενους αποδέκτες της «έγκρισης χρηματοδότησης», μέσω της δημοσίευσης του καταλόγου αυτού στην Επίσημη Εφημερίδα της Περιφέρειας, για την απόφαση της Giunta regionale σχετικά με την έγκριση του καταλόγου κατάταξης. Οι επιχειρήσεις, των οποίων τα επενδυτικά έργα δεν συμπεριλαμβάνονταν στον κατάλογο επιλογής, ελάμβαναν αντιθέτως επιστολή αιτιολόγησης του αποκλεισμού τους.

(8) Η δημοσίευση της απόφασης έγκρισης του ανωτέρω καταλόγου στην Επίσημη Εφημερίδα της Περιφέρειας, κατά τη γνώμη των ιταλικών αρχών (με βάση το νόμο περί δημοσιοποίησης πράξεων ([6]), ισοδυναμούσε με ανακοίνωση

([1]) ΕΕ C 140 της 12.5.2001, σ. 2.

([2]) Περιφερειακός νόμος του Veneto αριθ. 5 της 28.1.2000, Provvedimento generale di rifinanziamento e di modifica di leggi regionali per la formazione del bilancio annuale e pluriennale della regione (legge finanziaria 2000) (Γενικό μέτρο αναχρηματοδότησης και τροποποίησης περιφερειακών νόμων για τη σύσταση του ετήσιου και πολυετούς προϋπολογισμού της περιφέρειας (δημοσιονομικός νόμος του 2000).

([3]) Βλ. υποσημείωση 1.

([4]) Η έγκριση του επιχειρησιακού προγράμματος για το Veneto αποτέλεσε το αντικείμενο της απόφασης της Επιτροπής της 2ας Οκτωβρίου 1996.

([5]) ΕΕ L 142 της 2.6.1997, σ. 22.

([6]) Νόμος αριθ. 241 της 7.8.1990, ΕΕ, γενική σειρά αριθ. 192, της 18.8.1990 σχετικά με «Nuove norme in materia di procedimento amministrativo e di diritto di accesso ai documenti amministrativi».

της δημόσιας διοίκησης προς τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την αποδοχή της αίτησης χρηματοδότησης των έργων που είχαν υποβάλει, γεγονός το οποίο, σύμφωνα με τις εν λόγω αρχές, δημιουργούσε στις επιχειρήσεις που περιείχε ο κατάλογος νόμιμες προσδοκίες όσον αφορά τη χορήγηση της ενίσχυσης.

(9) Σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, οι επενδύσεις μπορούσαν να πραγματοποιηθούν μετά την κοινοποίηση αποδοχής των δαπανών του έργου και, πάντως, μετά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης ([7]).

(10) Είχε προβλεφθεί η ανά εξάμηνο κατάρτιση συγκεντρωτικής κατάστασης με τους καταλόγους κατάταξης μέχρι την εξάντληση των διαθέσιμων πόρων που περιείχε το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα του Veneto (ΠΕΠ Veneto). Με την απόφαση αριθ. 4102 ([8]) της Giunta regionale στις 23 Νοεμβρίου 1999 δημοσιεύθηκε ο τελικός κατάλογος κατάταξης των αιτήσεων που είχαν υποβληθεί έως τις 14 Ιουλίου 1999. Οι διαθέσιμοι πόροι εξαντλήθηκαν χωρίς να καταστεί δυνατόν να χρηματοδοτηθούν όλα τα έργα που περιλάμβανε ο κατάλογος κατάταξης. Ορισμένα έργα δεν χρηματοδοτήθηκαν, καίτοι με τη δημοσίευσή τους είχε εγκριθεί η χρηματοδότησή τους.

(11) Με αυτά τα δεδομένα, χρησιμοποιήθηκαν διάφορες πηγές χρηματοδότησης (παραδείγματος χάριν, οι πόροι από την υπερκράτηση θέσεων, τα γεωργονομισματικά κονδύλια και τα κονδύλια βάσει του άρθρου 29 του περιφερειακού νόμου αριθ. 88 ([9]) της 31ης Οκτωβρίου 1980), με αποτέλεσμα από τα 150 έργα που είχαν εγκριθεί στον τελευταίο κατάλογο κατάταξης να απομένουν 36 προς χρηματοδότηση.

(12) Το άρθρο 35 του ΠΝ 5/2000 προβλέπει ακριβώς τη χρηματοδότηση αυτών των 36 έργων, τα οποία δεν κατέστη δυνατόν μεν να τύχουν της κρατικής ενίσχυσης κατά την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999 αλλά περιλαμβάνονταν στον κατάλογο των επιλεγέντων έργων, οι δε εργασίες ορισμένων από αυτά είχαν ήδη αρχίσει.

(13) Ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός χρηματοδότησης των ενισχύσεων ανέρχεται σε 5 δις ITL (2 582 284 ευρώ), οι ιταλικές αρχές δήλωσαν όμως ότι, εφόσον στο μέλλον εξευρεθούν άλλοι χρηματοδοτικοί πόροι, θα χορηγούσαν άλλη χρηματοδότηση για τα έργα αυτά. Το καθεστώς επρόκειτο να συνεχισθεί μέχρι την εξάντληση του διαθέσιμου προϋπολογισμού (ο οποίος είχε αρχικά αναφερθεί ή αυξήθηκε στη συνέχεια).

(14) Οι προβλεπόμενες ενισχύσεις δεν επρόκειτο να έχουν σωρευτικό χαρακτήρα με άλλες παρεμβάσεις για τον ίδιο σκοπό.

(15) Η περιφερειακή παρέμβαση είναι έκτακτου χαρακτήρα και περιορισμένη χρονικά· αφορά πρωτοβουλίες στις οποίες είχαν τηρηθεί, κατά την έγκρισή τους με τη δημοσίευση του καταλόγου κατάταξης, οι τομεακοί περιορισμοί και οι προϋποθέσεις που περιείχε το ΠΕΠ Veneto που ενέκρινε η Επιτροπή, καθώς και οι προϋποθέσεις της απόφασης 94/173/ΕΚ της Επιτροπής, της 22ας Μαρτίου 1994 ([10]), για την κατάρτιση κριτηρίων επιλογής που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τις επενδύσεις όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων και προϊόντων δασοκομίας και για την κατάργηση της απόφασης 90/342/ΕΟΚ και του κανονισμού αριθ. 951/97, με βάση τον οποίο οι περιφερειακές αρχές ενέκριναν τις αιτήσεις χρηματοδότησης.

(16) Εξάλλου, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι, μολονότι επρόκειτο για την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, στη δεδομένη περίπτωση το συμβιβάσιμο των έργων με την κοινή αγορά έπρεπε να αξιολογηθεί με εφαρμογή των *κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας* ([11]) (εφεξής «*κατευθυντήριες γραμμές*»), καθόσον το συγκεκριμένο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων κοινοποιήθηκε μετά την έναρξη ισχύος αυτών των κατευθυντήριων γραμμών. Συγκεκριμένα, οι ίδιες αρχές δεσμεύθηκαν να τηρήσουν τους όρους, τα όρια και τις προϋποθέσεις που περιέχει το σημείο 4.2 των *κατευθυντήριων γραμμών*, ήτοι:

α) το ποσοστό της ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβεί το 40 % των αποδεκτών επενδύσεων,

β) αποκλείεται κάθε ενίσχυση επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες,

γ) για την έγκριση ενίσχυσης, οι επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν τις ελάχιστες προϋποθέσεις όσον αφορά το περιβάλλον, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων, λαμβανομένου υπόψη ότι επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων για να συμμορφωθεί η επιχείρηση προς τις νέες ελάχιστες απαιτήσεις όσον αφορά το περιβάλλον, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων,

δ) η Περιφέρεια έχει ελέγξει εάν υπάρχουν κανονικοί τρόποι διοχέτευσης των προϊόντων της επιχείρησης στην αγορά, μέσω ελέγχου των συμβάσεων εμπορίας των προϊόντων αυτών.

(17) Όσον αφορά τα στοιχεία που αναφέρονται στα β), γ) και δ) του σημείου 16, οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν ότι τήρησαν τις υποδείξεις του σχεδίου αγροτικής ανάπτυξης της Περιφέρειας του Veneto 2000-2006 (ΣΑΑ Veneto) ([12]). Η ενίσχυση καταβλήθηκε υπό μορφή εισφοράς κεφαλαίου, μέγιστου ύψους 40 % των ελεγμένων αποδεκτών δαπανών, τηρουμένων των όρων, των ορίων και των προϋποθέσεων του σημείου 4.2 των *κατευθυντηρίων γραμμών*. Τα έξοδα από την εφαρμογή του άρθρου επιβαρύνουν εξ ολοκλήρου την Περιφέρεια και απαγορεύεται κάθε συσσώρευση με άλλα ισχύοντα μέσα ή καθεστώτα ενισχύσεων.

(18) Δεν έγιναν δεκτά να τύχουν ενίσχυσης τα έργα που είναι αντίθετα προς τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς των κοινών οργανώσεων της αγοράς ή που αφορούν την παραγωγή και την εμπορία προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

([7]) Με βάση το άρθρο 11 του περιφερειακού νόμου της 8ης Ιανουαρίου 1991, αριθ. 1 (όπως κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή ως κρατική ενίσχυση αριθ. N100/91, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή με την απόφαση SG (91) D/7024), η υλοποίηση των πρωτοβουλιών για τις οποίες ζητείται δημόσια παρέμβαση για οποιοδήποτε λόγο πρέπει να αρχίζει μετά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης.

([8]) Επίσημη Εφημερίδα της Περιφέρειας του Veneto αριθ. 112 της 28.12.1999.

([9]) Ο νόμος αυτός θεσπίζει ενισχύσεις για τις υπηρεσίες αξιοποίησης και την προστασία της γεωργικής και ζωοτεχνικής παραγωγής (ενισχύσεις εγκριθείσες με την ανακοίνωση της Επιτροπής αριθ. 16065 της 17ης Οκτωβρίου 1980).

([10]) ΕΕ L 79 της 23.3.1994, σ. 29.

([11]) ΕΕ C 232 της 11.8.2000, σ. 19.

([12]) Το σχέδιο είχε εγκριθεί από την Επιτροπή με την απόφαση αριθ. C(2000) 2904 της 29ης Σεπτεμβρίου 2000.

III. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(19) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία του άρθρου 88 παράγραφος 2 της Συνθήκης διότι είχε αμφιβολίες ως προς το συμβιβάσιμο του νέου καθεστώτος ενίσχυσης βάσει του άρθρου 35 του ΠΝ 5/2000 με την κοινή αγορά.

(20) Οι αμφιβολίες βασίζονταν στο γεγονός ότι ήταν δυνατόν να χορηγηθούν ενισχύσεις ακόμη και σε επιχειρήσεις που είχαν ήδη υλοποιήσει τις επενδύσεις σε έργο, για το οποίο είχαν ήδη υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης για την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, δηλαδή στο πλαίσιο καθεστώτος συγχρηματοδοτούμενων ενισχύσεων.

(21) Η Επιτροπή δεν μπορούσε επομένως να αποκλείσει το ενδεχόμενο, κατά την κίνηση της διαδικασίας, να έχουν χορηγηθεί ενισχύσεις αναδρομικής ισχύος για δραστηριότητες ήδη περατωθείσες από τον δικαιούχο, οι οποίες δεν έχουν το αναγκαίο στοιχείο του κινήτρου και επομένως πρέπει να θεωρηθούν λειτουργικές ενισχύσεις, με μόνο σκοπό να διευκολυνθεί ο δικαιούχος στα λειτουργικά του έξοδα.

(22) Σύμφωνα με τα σημεία 3.5 και 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι ενισχύσεις, για να μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά, πρέπει να εμπεριέχουν όντως το στοιχείο του κινήτρου ή να απαιτούν κάποιο αντιστάθμισμα από πλευράς του δικαιούχου ([13]).

(23) Το καθεστώς που κοινοποιήθηκε φαινόταν λοιπόν να εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής των σημείων 3.5 και 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών. Όντως, με βάση τις πληροφορίες που διέθετε κατά την κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή έκρινε ότι η αιτιολόγηση των ιταλικών αρχών δεν αποδείκνυε επαρκώς, ούτε στο πλαίσιο του καθεστώτος ενισχύσεων για την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, ούτε στο πλαίσιο του καθεστώτος που κοινοποιήθηκε, τη νομική δέσμευσή τους έναντι των (ενδεχόμενων) δικαιούχων, η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει (και να δικαιολογήσει) νόμιμες προσδοκίες από πλευράς των δικαιούχων, και άρα να συνιστά επαρκές κίνητρο για την έναρξη των εργασιών των έργων.

(24) Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν ήταν δυνατόν να δημιουργηθούν στις επιχειρήσεις που περιλάμβανε ο κατάλογος κατάταξης νόμιμες προσδοκίες ότι θα μπορούσαν να τύχουν της χρηματοδότησης που προβλεπόταν για την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, ούτε από το «νόμο περί δημοσιοποίησης των πράξεων» ([14]), ούτε από τις επιστολές που είχαν αποστείλει οι περιφερειακές αρχές στους ενδιαφερόμενους με τις οποίες επιβεβαιωνόταν η παραλαβή των αιτήσεων χρηματοδότησης ([15]), ούτε τέλος από την ύπαρξη «πρακτικής», με βάση την οποία οι περιφερειακές αρχές χορηγούσαν πάντα τις αναμενόμενες χρηματοδοτήσεις για έργα που, μετά την αξιολόγησή τους και την απόφαση της Giunta regionale, εγγράφονταν στον κατάλογο κατάταξης των αποδεκτών προς χρηματοδότηση έργων.

(25) Η Επιτροπή κρίνει ότι δεν υφίσταται καμιά νομική δέσμευση από πλευράς των περιφερειακών αρχών για τις αιτήσεις χρηματοδότησης που εγκρίθηκαν και εγγράφηκαν στον κατάλογο κατάταξης που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα κατά την περίοδο 1994-1999 και άρα εκπίπτει επίσης οποιαδήποτε νόμιμη προσδοκία από πλευράς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων. Η έλλειψη του στοιχείου του κινήτρου επιβεβαιώνεται για τους εξής λόγους: οι επιχειρήσεις που έγιναν δεκτές προς χρηματοδότηση, ελλείψει πραγματικής χρηματοδότησης από τις αρμόδιες αρχές, δεν προέβησαν σε καμία πρωτοβουλία για να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους, τα οποία άλλωστε η Περιφέρεια θεωρεί κεκτημένα, με βάση ιδίως το εθνικό διοικητικό δίκαιο. Σύμφωνα με την Επιτροπή, δεν κατατέθηκαν προσφυγές καθόσον, ελλείψει δεσμευτικής νομικά υποχρέωσης από πλευράς των περιφερειακών αρχών, οι ενδεχόμενοι δικαιούχοι όπως φαίνεται δεν είχαν το δικαίωμα να ζητήσουν την καταβολή των ενισχύσεων.

(26) Η Επιτροπή είχε εκφράσει αμφιβολίες αν είναι δυνατόν οι ενισχύσεις για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν επιβεβαιωθεί η έγκριση των έργων να εξακολουθούν να θεωρούνται ως ενισχύσεις για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική της Επιτροπής, την οποία έχει επιβεβαιώσει το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ([16]), μια ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί ότι προορίζεται για την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων περιφερειών μόνον εφόσον η Επιτροπή είναι σε θέση να αποδείξει ότι, αν δεν χορηγηθεί η ενίσχυση, η δύναμη των μηχανισμών της αγοράς δεν είναι δυνατόν να επενεργήσει από μόνη της στις δικαιούχους επιχειρήσεις ώστε να υιοθετήσουν συμπεριφορά που να συμβάλει στην υλοποίηση του προβλεπόμενου στόχου. Στη δεδομένη περίπτωση, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις πραγματοποίησαν οπωσδήποτε επενδύσεις χωρίς να τους χορηγηθεί ενίσχυση.

(27) Ένα άλλο σημείο το οποίο κατά την Επιτροπή δημιουργούσε αμφιβολίες ως προς την ύπαρξη κινήτρου αφορά την κατάρτιση του καταλόγου κατάταξης. Η απόφαση της Giunta regionale αριθ. 4202 του 1993 όριζε ότι οι αιτήσεις έπρεπε να υποβάλλονται στη Giunta regionale από τις 31 Ιανουαρίου έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο· μετά ακολουθούσε η κατάρτιση του καταλόγου κατάταξης των αιτήσεων που είχαν

([13]) Βλ. ιδίως τις εξής υποθέσεις: C1/98 (πρώην N750/B/95), για το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων που θέσπισε η Ιταλία υπέρ της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα I της συνθήκης ΕΚ (νόμος αριθ. 68, της 27ης Σεπτεμβρίου 1995, της περιφέρειας της Σικελίας)· C 36/98, για το καθεστώς ενισχύσεων που πρόκειται να θεσπίσει η Ιταλία υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε περιοχές του στόχου 1· C70/98, για το καθεστώς ενισχύσεων που κοινοποίησε η Ιταλία (Περιφέρεια Marche) σχετικά με τις τροποποιήσεις του ενιαίου εγγράφου προγραμματισμού της περιόδου 1994-99 των παρεμβάσεων των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων για τις περιοχές του στόχου 5β.

([14]) Βλ. υποσημείωση 6.

([15]) Οι ιταλικές αρχές περιορίσθηκαν να διαβιβάσουν αντίγραφο επιστολής (της 1ης Απριλίου 1999) της διοίκησης του Veneto, η οποία πληροφορούσε έναν ενδεχόμενο δικαιούχο για την παραλαβή της αίτησής του από ένα συγκεκριμένο γραφείο (αρμόδιο των διαρθρωτικών παρεμβάσεων στον αγροτοβιομηχανικό τομέα), για τη διεξαγωγή της συνήθους τεχνικο-διοικητικής έρευνας, ανακοίνωση υποχρεωτική σύμφωνα με το νόμο περί δημοσιοποίησης των πράξεων της δημόσιας διοίκησης (βλ. υποσημείωση 6).

([16]) Βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 17ης Σεπτεμβρίου 1980, στην υπόθεση C-730/79 Philip Morris κατά της Επιτροπής, Συλλογή [1980], σ. 2671.

υποβληθεί, με την υποχρέωση να κοινοποιείται στους ενδιαφερόμενους ποιες αιτήσεις είχαν απορριφθεί διότι δεν εκπληρούσαν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Εάν ο μηχανισμός πρέπει να ερμηνευθεί κατ'αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η ανά εξάμηνο κατάρτιση του καταλόγου κατάταξης θα επέτρεπε στις περιφερειακές αρχές να υπολογίζουν επακριβώς και να επικαιροποιούν περιοδικά τους διαθέσιμους πόρους, έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημοσίευση νέων προκηρύξεων και η υποβολή νέων αιτήσεων που ήταν αδύνατον να γίνουν δεκτές λόγω έλλειψης διαθέσιμων πόρων.

(28) Άλλες πτυχές που δημιουργούσαν αμφιβολίες στην Επιτροπή ως προς την ύπαρξη κινήτρου είναι η συνολική χρηματοδότηση που προβλέπεται στο άρθρο 35 του εξεταζόμενου νόμου, η ένταση και το ακριβές ύψος των ενισχύσεων. Η διαθέσιμη χρηματοδότηση που είχε κοινοποιήσει η Περιφέρεια, ύψους 5 δις ITL=2,5 εκατ. ευρώ, θα μπορούσε να αρκέσει για να χρηματοδοτηθεί μόνον μειωμένο ποσοστό των δαπανών στις οποίες είχαν ήδη προβεί οι ενδεχόμενοι δικαιούχοι (περίπου 70 δις ITL=35 εκατ. ευρώ)· επιπλέον, δεν είναι κατανοητό γιατί οι ιταλικές αρχές επεσήμαναν ότι «η εισφορά σε κεφάλαιο δεν θα υπερβεί την επιβεβαιωμένα αποδεκτή δαπάνη» εφόσον, με βάση τα στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή, η ένταση της ενίσχυσης εμφανίζεται χαμηλότερη του 10 % ([17]). Το γεγονός ότι για τις ιταλικές αρχές ένα τόσο χαμηλό ποσοστό είναι τελικά αρκετό για να εξασφαλισθεί κίνητρο, ενώ στο περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα 1994-1999 είχε κριθεί αναγκαίο για το ίδιο είδος έργων ποσοστό πολύ υψηλότερο ([18]), συνιστά πρόσθετη ένδειξη ότι δεν υπήρχε το στοιχείο του κινήτρου για τα έργα που επρόκειτο να χρηματοδοτηθούν.

(29) Εξάλλου, οι τελευταίες πρόσθετες πληροφορίες (που πρωτοκολλήθηκαν στις 30 Ιανουαρίου 2001) παρείχαν στοιχεία που δεν αντιστοιχούν με εκείνα που είχαν διαβιβασθεί προηγουμένως:

α) καταρχήν, ο κατάλογος κατάταξης περιείχε 134 έργα ως αποδεκτά για χρηματοδότηση και όχι 150· απέμεναν να χρηματοδοτηθούν 36 έργα·

β) άλλωστε, υπάρχουν αντιφάσεις ως προς το ακριβές ύψος των επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν από τους δικαιούχους: σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, πρόκειται για 120 081 εκατ. ITL και όχι για 70 000 εκατομμύρια, όπως είχε κοινοποιηθεί προηγουμένως.

(30) Ένα άλλο θέμα προς διευκρίνιση είναι η συχνότητα της παρέμβασης: οι ιταλικές αρχές είχαν δηλώσει αρχικά ότι η παρέμβαση ήταν έκτακτου χαρακτήρα και περιορισμένη χρονικά (βλ. σημείο 15). Αυτό είναι σε αντίφαση με άλλες δηλώσεις των ίδιων αρχών ([19]) ως προς τη δυνατότητα χορήγησης χρηματοδότησης στο μέλλον για τα ίδια έργα. Όντως, στην αρχική κοινοποίηση δηλώνεται ότι «εάν, μετά την περαιτέρω εξέταση των αιτήσεων, αποδειχθούν στη συνέχεια αναγκαία και άλλα κονδύλια, αυτά θα είναι ούτως ή άλλως εντός των απόλυτα απαραίτητων ορίων προκειμένου να εξαντληθούν οι εκκρεμούσες αιτήσεις της προηγούμενης περιόδου προγραμματισμού 1994-1999». Προς το σκοπό αυτό, οι ίδιες περιφερειακές αρχές δεσμεύθηκαν να κοινοποιήσουν τις περιπτώσεις που δεν εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής του κανόνα του 20 % που αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής αριθ. 54/94/D24823 (της 22ας Φεβρουαρίου 1994). Αυτή η δυνατότητα εκ των υστέρων χρηματοδότησης, με τους ενδεχόμενους τρόπους καταβολής της, δεν αποτέλεσε ποτέ αντικείμενο πληροφόρησης από πλευράς των περιφερειακών αρχών και φαίνεται να είναι σε αντίφαση με τις πληροφορίες περί εξαιρετικού χαρακτήρα του μέτρου που κοινοποιήθηκε.

(31) Τέλος, οι ιταλικές αρχές βεβαίωσαν ότι τα έργα, οι αιτήσεις για τα οποία είχαν υποβληθεί και εγκριθεί μεν κατά την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999 αλλά οι εργασίες δεν είχαν αρχίσει ακόμη, θα χρηματοδοτούνταν με βάση το νέο σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης για την περιφέρεια του Veneto 2000-2006, αφού προηγουμένως εξετασθούν ως προς το συμβιβάσιμό τους με τη νέα κοινοτική νομοθεσία στον τομέα της γεωργίας. Αυτό πάντως δύσκολα μπορεί να συγκερασθεί με τα δεδομένα του συγκεντρωτικού και οριστικού καταλόγου κατάταξης (τα οποία αφορούν επομένως τις αιτήσεις που έγιναν δεκτές για χρηματοδότηση), τα οποία διαβιβάσθηκαν με τις τελευταίες συμπληρωματικές πληροφορίες (πρωτοκολλήθηκαν στις 30 Ιανουαρίου 2001). Από τα συνολικά 134 εγκριθέντα έργα, 20 χρηματοδοτήθηκαν με γεωργονομισματικά κονδύλια, 10 από τις υπερκρατήσεις θέσεων, 54 με βάση τον περιφερειακό νόμο αριθ. 88/80, 4 με βάση το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 173/98 και 10 ακυρώθηκαν. Με βάση τα δεδομένα αυτά, απομένουν προς χρηματοδότηση μόνον 36 έργα: ακόμη και εάν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί χρηματοδότηση με βάση το νέο σχέδιο αγροτικής ανάπτυξης 2000-2006, δεν είναι σαφές σε ποιες «αιτήσεις εκκρεμούσες από την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού» αναφέρονται οι ιταλικές αρχές.

(32) Η Επιτροπή επιφυλάχθηκε να εξετάσει το θέμα της χρήσης γεωργονομισματικών ενισχύσεων και των ενισχύσεων που προήλθαν από τις υπερκρατήσεις: η προσφυγή σε τέτοια κονδύλια θα μπορούσε να θεωρηθεί ως κατάχρηση των αποφάσεων έγκρισης ενισχύσεων, ή ότι ενδεχομένως δεν κοινοποιήθηκε καν στην Επιτροπή.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

(33) Με την επιστολή της 22ας Ιουνίου 2001, η Ιταλία διαβίβασε στις υπηρεσίες της Επιτροπής τις παρατηρήσεις της σχετικά με την υπό εξέταση ενίσχυση, μετά την κίνηση της διαδικασίας βάσει του άρθρου 88 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από τρίτα ενδιαφερόμενα μέρη.

(34) Στην απάντησή τους, οι ιταλικές αρχές εξήγησαν κυρίως και πάλι τη διοικητική διαδικασία που εφαρμόσθηκε για τη χορήγηση των ενισχύσεων κατά την περίοδο προγραμματισμού 1994-1999, προκειμένου να αποδείξουν ότι η εν λόγω διαδικασία έθετε νομική δέσμευση έναντι των ενδεχόμενων δικαιούχων χρηματοδότησης, η οποία μπορούσε να δημιουργήσει (και να δικαιολογήσει την ύπαρξη) νόμιμης προσδοκίας από πλευράς τους, και άρα να αποτελέσει επαρκές κίνητρο για την έναρξη των εργασιών πριν την παραλαβή της ενίσχυσης. Όσον αφορά την περιγραφή της διοικητικής διαδικασίας πριν την κίνηση της διαδικασίας, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι οι επιχειρήσεις, από τη στιγμή που εγγράφονταν στον κατάλογο κατάταξης για έργα που είχαν

([17]) Το ποσό των 5 δις λιρών που διέθετε η Περιφέρεια αποτελεί ποσοστό κάτω του 10 % του συνόλου των επενδύσεων που πραγματοποίησαν οι δικαιούχοι (70 δις ιταλ. λίρες).

([18]) Ο κανονισμός 951/97 επέτρεπε ποσοστό ενίσχυσης έως 55 % για επενδύσεις έξω από τις περιοχές του στόχου 1.

([19]) Βλ. σημείο 9 της επιστολής για την κίνηση της διαδικασίας.

γίνει δεκτά για παρεμβάσεις στον τομέα των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, περίμεναν έως ότου διατεθεί η χρηματοδότηση από την Περιφέρεια. Με τη σταδιακή διάθεση των αναγκαίων πόρων (είτε από τον περιφερειακό προϋπολογισμό, βάσει του άρθρου 29 του περιφερειακού νόμου αριθ. 88/1980, είτε από το ΠΕΠ του Veneto — κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 866/90 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1990, για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων ([20]) και κανονισμός 951/97, είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό– υπερκρατήσεις και γεωργονομισματικά κονδύλια), η Περιφέρεια επέλεγε από τον ενιαίο κατάλογο, με επί τούτου διοικητική πράξη, τις επιχειρήσεις που θα ήταν αποδέκτριες της χρηματοδότησης, εφαρμόζοντας ένα κριτήριο προτεραιότητας και προτίμησης, και μάλιστα τις επιχειρήσεις των οποίων οι αιτήσεις συνέβαλαν στην πλήρη χρήση των διαθέσιμων πόρων.

(35) Η Περιφέρεια είχε έτσι στη διάθεσή της ένα ορισμένο αριθμό έργων, έτοιμα να ενεργοποιηθούν με την εξεύρεση των διαθέσιμων πόρων. Οι περιφερειακές αρχές υποστηρίζουν ότι η εκ των προτέρων ύπαρξη του καταλόγου με τα επιλέξιμα έργα, ακόμη και ελλείψει άμεσα διαθέσιμων πόρων, με την αναβολή της κάθε χρηματοδότησης για κάποια άλλη στιγμή, δεν είναι αντίθετη προς την κοινοτική πειθαρχία.

(36) Το άρθρο 35 του ΠΝ 5/2000 θα εφαρμοζόταν, σύμφωνα με τις αρμόδιες αρχές, στα 36 έργα/γεωργικές εκμεταλλεύσεις που απέμεναν στον κατάλογο. Αυτά τα εναπομένοντα έργα/γεωργικές εκμεταλλεύσεις υποβλήθηκαν σε νέα εξέταση και για δύο από αυτά κινήθηκε η διαδικασία αρχειοθέτησης διότι δεν ήταν συμβατά με τις κατευθυντήριες γραμμές. Οι αρμόδιες αρχές δήλωσαν άλλωστε ότι 15 γεωργικές εκμεταλλεύσεις είχαν υποβάλει αίτηση βάσει του ΣΑΑ για την Περιφέρεια του Veneto 2000-2006 — Μέτρο 7 (Βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων) — παραιτούμενες από τις προηγούμενες αιτήσεις, σε περίπτωση χορήγησης χρηματοδότησης κατά τη νέα περίοδο προγραμματισμού 2000/2006. Η Περιφέρεια δεν αποκλείει το ενδεχόμενο και άλλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις να παραιτηθούν, καθόσον δεν ενδιαφέρονται πλέον, για διαφόρους λόγους, για το αρχικό έργο. Έτσι, οι ενδεχόμενοι δικαιούχοι της υπό εξέταση ενίσχυσης ίσως αποδειχθούν λιγότεροι σε σύγκριση με τον αρχικό κατάλογο.

(37) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι η άποψη που διατύπωσε η Επιτροπή στην επιστολή κίνησης της διαδικασίας βάσει του πρώην άρθρου 88 παράγραφος 2 της Συνθήκης δεν είναι ορθή από νομική άποψη και έρχεται σε αντίθεση με την ίδια την πρακτική της Επιτροπής.

(38) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία για τις υπό εξέταση ενισχύσεις διότι οι εν λόγω ενισχύσεις θα μπορούσαν να χορηγηθούν και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις οι οποίες, ενώ υπήρχαν ακόμη στον κατάλογο, είχαν αρχίσει ή περατώσει τις επενδύσεις μετά την υποβολή της αίτησης για την περίοδο προγραμματισμού 1994/1999. Η Επιτροπή υποστηρίζει όντως ότι, ελλείψει νομικά δεσμευτικής υποχρέωσης από την Περιφέρεια έναντι των ενδεχόμενων δικαιούχων, οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν αναδρομικά δεν περιέχουν το απαραίτητο κίνητρο και επομένως μπορούν να θεωρηθούν ως λειτουργικές ενισχύσεις, μη συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά.

([20]) ΕΕ L 91 της 06.04.1990, σ. 1.

(39) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι τόσο το σημείο 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών ([21]), όσο και η εφαρμογή του από την Επιτροπή ([22]) δημιούργησαν στους αιτούντες τη νόμιμη προσδοκία ότι, από τη στιγμή που υποβάλουν σχετική αίτηση στις αρμόδιες αρχές, θα λάβουν χρηματοδότηση. Στη δεδομένη περίπτωση ήταν η ίδια η απόφαση της Giunta regionale αριθ. 4202/93 η οποία, καθορίζοντας τις λεπτομέρειες υποβολής των αιτήσεων και κατάρτισης του καταλόγου και υπενθυμίζοντας τους κανόνες του περιφερειακού νόμου 1/1991 ([23]), βεβαίωνε τους πιθανούς δικαιούχους για την έγκριση των προς χρηματοδότηση από το Δημόσιο επενδύσεων, οι οποίες είχαν αρχίσει μετά μεν την υποβολή της αίτησης αλλά πριν την έγκριση των ενισχύσεων. Εξάλλου, η νόμιμη πεποίθηση που είχαν οι αιτούντες κατά την υποβολή της αίτησης, είχε ενισχυθεί με την αναγραφή τους στον κατάλογο κατάταξης επιλέξιμων προς χρηματοδότηση έργων.

(40) Οι πιθανοί δικαιούχοι της ενίσχυσης, βέβαιοι άλλωστε ότι είχαν υποβάλει τις αιτήσεις με σωστό τρόπο και ότι εκπληρούσαν τις προϋποθέσεις βάσει του νόμου, λογικά μπορούσαν να περιμένουν ότι θα γίνει δεκτή η αίτησή τους, πράγμα το οποίο επαληθεύθηκε με την αναγραφή τους στον κατάλογο κατάταξης, μολονότι έπρεπε ακόμη να περιμένουν την έγκριση της χρηματοδότησης.

(41) Οι ιταλικές αρχές υπενθυμίζουν επίσης ότι πρακτική της Επιτροπής είναι να αποδέχεται την παράταση των καθεστώτων ενίσχυσης που έχουν εγκριθεί, ούτως ώστε να επιτρέπεται η επίτευξη των στόχων τους ([24]), όπως επιδιώκουν στην ουσία και οι εθνικές αρχές με την υποβολή των καθεστώτων ενίσχυσης βάσει του υπό εξέταση άρθρου 35 του ΠΝ 5/2000. Αυτό σημαίνει, σύμφωνα με τις ιταλικές αρχές, ότι οι συγκεκριμένες ενισχύσεις θα ήταν συμβιβάσιμες με τη Συνθήκη, εάν είχαν χορηγηθεί έως το 1999, δηλαδή κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος του καθεστώτος ή των καθεστώτων με βάση τα οποία είχαν υποβληθεί οι αιτήσεις χρηματοδότησης.

(42) Με βάση το ιταλικό διοικητικό δίκαιο, οι εθνικές αρχές εξηγούν ότι είναι δυνατή η προσφυγή σε διοικητικό δικαστήριο για πράξεις της δημόσιας διοίκησης σε βάρος όχι μόνον των ατομικών δικαιωμάτων αλλά και του νομίμου συμφέροντος. Το νόμιμο συμφέρον ορίζεται ως το συμφέρον των ιδιωτών για ορθή χρήση της εξουσίας από τη δημόσια διοίκηση, σε ό, τι αφορά τόσο τις προσδοκίες διεύρυνσης της δικαιοδοσίας των

([21]) Το σημείο 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών προβλέπει ότι «μια ενίσχυση που χορηγείται **αναδρομικά** για δραστηριότητες που έχουν ήδη αναληφθεί από τον δικαιούχο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιέχει το αναγκαίο στοιχείο κινήτρου και πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά ενίσχυση λειτουργίας, η οποία αποσκοπεί απλώς στην ανακούφιση του δικαιούχου από ένα χρηματοοικονομικό βάρος. Επομένως, και εκτός της περιπτώσεως των καθεστώτων ενισχύσεων που έχουν χαρακτήρα αποζημιώσεως, όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων πρέπει να προβλέπουν ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για εργασίες που έχουν αρχίσει ή για δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί πριν υποβληθεί δεόντως αίτηση στην αρμόδια αρχή για τη χορήγηση ενίσχυσης.»

([22]) Αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2000, SG(2000) D/108799 (Ενίσχυση N 226/2000), της 13ης Μαρτίου 2001, SG(2001) D 286857 (Ενίσχυση N 729/a/2000), της 28ης Φεβρουαρίου 2001 SG(2001) D/286508 και της 4ης Αυγούστου 2000, SG(2000) D/105958.

([23]) Το άρθρο 11 του εν λόγω νόμου προβλέπει ότι «η υλοποίηση των πρωτοβουλιών που εντάσσονται σε ένα επιχειρησιακό σχέδιο …. μπορεί να αρχίσει ακόμη και πριν τη χορήγηση της χρηματοδότησης, εφόσον οι εργασίες αρχίσουν μετά την υποβολή της αίτησης χορήγησης της ενίσχυσης …».

([24]) Ενίσχυση N 63/2001 και ενίσχυση N 24/2001.

ιδιωτών (αξιωτικά συμφέροντα), όσο και την ορθή εφαρμογή των αντίστοιχων διαδικασιών που επιβάλλονται για τη δικαιοδοσία αυτή (διαδικαστικά συμφέροντα), ιδίως με βάση το νόμο περί δημοσιοποίησης των πράξεων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Αρείου Πάγου της Ιταλίας ([25]), ο ιδιώτης μπορεί να προσφύγει σε διοικητικό δικαστήριο όχι μόνον για να ακυρωθεί μια πράξη της δημόσιας διοίκησης που βλάπτει κάποιο νόμιμο συμφέρον του ή ατομικό του δικαίωμα αλλά επίσης και για την έγκριση ενός μέτρου εν αναμονή και για την αποζημίωσή του για βλάβη που έχει υποστεί λόγω έγκρισης ή μη της πράξης.

(43) Στην υπό εξέταση περίπτωση, το νόμιμο συμφέρον όσων είχαν υποβάλει αίτηση (για δημόσια χρηματοδότηση) και το όνομά τους περιλαμβανόταν στον κατάλογο κατάταξης ήταν αξιωτικό, καθόσον συνδέεται με τη βάσιμη προσδοκία διεύρυνσης της δικαιοδοσίας τους με βάση το μέτρο χορήγησης της ενίσχυσης.

(44) Με βάση τη νομολογία του Αρείου Πάγου που προαναφέρθηκε, οι ιταλικές αρχές δεν απέκλειαν το ενδεχόμενο να καταδίκαζε το διοικητικό δικαστήριο την περιφερειακή διοίκηση σε πληρωμή αποζημιώσεων.

(45) Οι ιταλικές αρχές υποστηρίζουν ότι καμιά από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που είχαν γίνει δεκτές προς χρηματοδότηση δεν έχει καταθέσει ακόμη προσφυγή σε διοικητικό δικαστήριο προσδοκώντας νόμιμα τη χορήγηση της ενίσχυσης. Για να προσβάλουν την Περιφέρεια του Veneto, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα έπρεπε να δείξουν ότι είχαν συμφέρον να προσφύγουν για πράξη που τους προξένησε πραγματική ζημία. Ως τέτοια πράξη χαρακτηρίζεται από τις ιταλικές αρχές η μη χορήγηση της χρηματοδότησης με την ακύρωση του καταλόγου κατάταξης: μόνον η ανάκληση της χρηματοδότησης ή η ακύρωση της απόφασης 4102/99 θα μπορούσε να αμφισβητηθεί νομίμως, διότι θα ζημίωνε τη νόμιμη και πραγματική προσδοκία τους να λάβουν τα χορηγητέα ποσά.

(46) Όσον αφορά τις επιφυλάξεις της Επιτροπής για τη χρήση των γεωργονομισματικών ενισχύσεων και των ποσών από την υπερκράτηση θέσεων που αναφέρονται στο σημείο 31 της επιστολής κίνησης της διαδικασίας, οι ιταλικές αρχές διευκρινίζουν ότι:

(α) το καθεστώς ενισχύσεων για πρωτοβουλίες στον τομέα των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 951/97, για το οποίο χρησιμοποιήθηκαν κονδύλια από την ανατίμηση της ιταλικής λίρας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 724/97 του Συμβουλίου ([26]), εντάσσεται στο πρόγραμμα δράσης για την Ιταλία, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή με το σημείωμα 5372 της 2ας Ιουλίου 1998·

(β) τα ποσά της υπερκράτησης προέρχονται από ποσοστώσεις πρόσθετες του κεφαλαίου λειτουργίας που είχε χορηγηθεί για την υλοποίηση των κοινοτικών πολιτικών για το ΠΕΠ Veneto βάσει του κανονισμού (ΕΚ) 951/97, το οποίο συνιστά τη νομική βάση που έχει εγκρίνει η Επιτροπή με την απόφαση (ΕΚ) C/96 2598 της 2ας Οκτωβρίου 1996.

([25]) Άρειος Πάγος, Ολομέλεια (Corte di Cassazione Sezioni Unite) 500/1999.

([26]) ΕΕ L 108 της 25.04.1997, σ. 9.

(47) Οι ιταλικές αρχές δεν συμφωνούν με τη μέθοδο υπολογισμού της ενίσχυσης και με τη συλλογιστική της Επιτροπής στο σημείο 27 της επιστολής κίνησης της διαδικασίας. Το διατιθέμενο ποσό (5 δις LIT, ήτοι περίπου 2,5 εκατ. ευρώ) θα χρησιμοποιούταν για να διατηρηθεί το ύψος της παρέμβασης, δηλαδή το 30 % του όγκου των αποδεκτών προς ενίσχυση επενδύσεων ύψους 15 δις LIT, δηλαδή περίπου 7,5 εκατ. ευρώ. Ο όγκος των αποδεκτών επενδύσεων που προαναφέρθηκε είναι τελείως θεωρητικός, καθόσον εξαρτάται από την τεχνική επανεξέταση των έργων, την εκ νέου ανάλυση, τον εκ νέου έλεγχο επιλεξιμότητας των έργων, τον εκ νέου καθορισμό του όγκου των επενδύσεων, κ.λ.π. Η εξέταση αυτή επρόκειτο να πραγματοποιηθεί με βάση τις πραγματικές προοπτικές χρηματοδοτικών πόρων, ούτως ώστε να μην δημιουργηθούν περαιτέρω προβλήματα στις ενδεχομένως δικαιούχους επιχειρήσεις.

(48) Όσον αφορά τη χρηματοδότηση των επενδύσεων που απέμεναν στον κατάλογο κατάταξης με κονδύλια από το ΣΑΑ για την Περιφέρεια του Veneto 2000-2006 (15 γεωργικές εκμεταλλεύσεις που υπήρχαν στον κατάλογο κατάταξης υπέβαλαν αίτηση με βάση το εν λόγω ΣΑΑ, βλ. σημείο 32), οι αρμόδιες αρχές δήλωσαν ότι η χρηματοδότηση θα πραγματοποιηθεί εφόσον τηρηθούν όλες οι προϋποθέσεις του συγκεκριμένου ΣΑΑ, μεταξύ των οποίων είναι να μην έχουν αρχίσει οι εργασίες για τις οποίες ζητείται χρηματοδότηση.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

(49) Βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση ανταποκρίνονται σε αυτόν τον ορισμό για τους λόγους που ακολουθούν.

(50) Τα υπό εξέταση μέτρα, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν με κονδύλια της Περιφέρειας του Veneto, ευνοούν ορισμένες επιχειρήσεις και ορισμένους οικονομικούς παράγοντες (επιχειρήσεις του τομέα μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων) και μπορούν να επηρεάσουν τις συναλλαγές, καθόσον η Ιταλία κατέχει το 14,07 % περίπου της γεωργικής παραγωγής στην Ευρώπη ([27]).

(51) Ωστόσο, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης, ορισμένα μέτρα μπορούν, κατά παρέκκλιση, να θεωρηθούν συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά.

(52) Στη δεδομένη περίπτωση, με βάση τη φύση των μέτρων που περιγράφηκαν προηγουμένως, η μόνη παρέκκλιση που θα ήταν δυνατόν να επικαλεστεί κανείς είναι εκείνη του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, με βάση την οποία θεωρούνται συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις για

([27]) Τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat, τα οποία ανέρχονται έως το 2003, δηλαδή στην ΕΕ των 15.

την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον.

(53) Για να τύχουν της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις των επενδύσεων στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων πρέπει να είναι σύμφωνες με τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2004 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2003, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων ([28]). Εφόσον δεν έχει εφαρμογή ο κανονισμός αυτός, ή εφόσον δεν πληρούνται όλες οι απαιτούμενες προϋποθέσεις, η ενίσχυση πρέπει να αξιολογηθεί με βάση τις σχετικές διατάξεις των κοινοτικών κατευθυντηρίων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας.

(54) Επειδή το υπό εξέταση μέτρο δεν περιορίζεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2004. Επομένως, η αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων πρέπει να βασισθεί στις κατευθυντήριες γραμμές και πιο συγκεκριμένα στα σημεία 3.5, 3.6 και 4.2 αυτών.

(55) Σύμφωνα με τα σημεία 3.5 και 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, για να είναι συμβιβάσιμα με την κοινή αγορά, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να εμπεριέχουν το στοιχείο του κινήτρου ή να επιβάλουν αντιστάθμισμα από πλευράς του δικαιούχου, μια ενίσχυση όμως που χορηγείται για δραστηριότητες που έχουν ήδη αρχίσει δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο κίνητρο και για το λόγο αυτό κρίνεται ως λειτουργική ενίσχυση. Σε όλα τα καθεστώτα ενισχύσεων, εξαιρουμένων εκείνων που προβλέπονται για αποζημιώσεις, απαγορεύεται η χορήγηση ενισχύσεων για έργα που ήδη έχουν αρχίσει ή για δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί πριν υποβληθεί δεόντως η αίτηση ενίσχυσης στην αρμόδια αρχή.

(56) Καθόσον το καθεστώς που θεσπίσθηκε με βάση το άρθρο 35 του ΠΝ 5/2000 προβλέπει αποκλειστικά τη χρηματοδότηση έργων των γεωργοβιομηχανικών επιχειρήσεων, οι οποίες, αφού είχαν υποβάλει αίτηση για να τύχουν των μέτρων συγχρηματοδότησης κατά την περίοδο προγραμματισμού 1994/1999, είχαν γίνει δεκτές προς χρηματοδότηση με την εγγραφή τους στον κατάλογο κατάταξης των περιφερειακών αρχών αλλά δεν είχαν λάβει τη χρηματοδότηση ελλείψει δημοσίων πόρων (εφεξής: τα εναπομένοντα έργα). Για ορισμένα από τα έργα αυτά, η χρηματοδότηση είχε αρχίσει μετά την υποβολή της αίτησης για την περίοδο προγραμματισμού 1994/1999.

(57) Η Επιτροπή, με βάση τις πληροφορίες που συγκέντρωσε κατά τη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας εξέτασης, κρίνει ότι το καθεστώς που κοινοποιήθηκε είναι συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά, για να τύχουν όμως των ενισχύσεων που προβλέπονται στο καθεστώς που κοινοποιήθηκε όλα τα εναπομένοντα έργα πρέπει να πληρούν τους όρους του σημείου 4.2 των κατευθυντηρίων γραμμών. Οι ενισχύσεις μπορούν λοιπόν να χορηγηθούν μόνον:

(α) σε οικονομικά αποδοτικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις·

(β) σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που τηρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές για το περιβάλλον, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων·

(γ) εάν η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50 % των επενδύσεων που εγκρίνονται να τύχουν της ενίσχυσης στις περιοχές του στόχου 1 και το 40 % για τις υπόλοιπες περιοχές·

(δ) εάν οι αποδεκτές δαπάνες αφορούν την κατασκευή, την αγορά ή τη βελτίωση κινητών αγαθών, νέων μηχανημάτων και εξοπλισμών και τις γενικές δαπάνες, σε μέγιστο ποσοστό 12 % αυτών των δαπανών·

(ε) εάν έχει αποδειχθεί επαρκώς η ύπαρξη διεξόδων διοχέτευσης των συγκεκριμένων προϊόντων στην αγορά. Για τη χορήγηση των ενισχύσεων οι ιταλικές αρχές πρέπει να λάβουν υπόψη τους τυχόν περιορισμούς παραγωγής ή τους περιορισμούς της κοινοτικής στήριξης στο πλαίσιο κοινών οργανώσεων της αγοράς. Συγκεκριμένα: δεν πρέπει να χορηγείται καμία ενίσχυση που αντίκειται στις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς που έχουν θέσει οι κοινές οργανώσεις της αγοράς, όπως και καμία ενίσχυση που αφορά την παραγωγή και την εμπορία προϊόντων απομίμησης ή υποκατάστασης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

(58) Κατ'εξαίρεση θα τύχουν των ενισχύσεων τα επενδυτικά έργα, οι αιτήσεις για τα οποία είχαν κατατεθεί για την περίοδο προγραμματισμού που έληγε στις 31.12.1999 και είχαν κριθεί τότε αποδεκτές αλλά δεν είχαν εγκριθεί λόγω έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων, με την επιφύλαξη ότι θα λάβουν την ενίσχυση μόνον τα επενδυτικά έργα που θα αρχίσουν μετά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στις αρμόδιες αρχές.

(59) Η Επιτροπή κρίνει ως αποδεκτές και τις επενδύσεις που αναφέρονται στο σημείο 57, μετά από εξέταση των εγγράφων της διοικητικής διαδικασίας που χρησιμοποίησαν οι αρμόδιες αρχές για τη χορήγηση των ενισχύσεων στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 1994/1999 και σύμφωνα με την πρακτική ερμηνείας που ακολουθούσε την εποχή εκείνη ([29]). Σύμφωνα με την πρακτική αυτή, στο πλαίσιο ενός καθεστώτος ενισχύσεων που παρουσιάζεται ως συμπλήρωμα παρόμοιου προηγούμενου καθεστώτος, η ενίσχυση που χορηγείται για δραστηριότητες που έχουν ήδη αρχίσει από τον δικαιούχο μετά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, βάσει προηγούμενου διαγωνισμού, δεν στερείται του αναγκαίου στοιχείου του κινήτρου και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως λειτουργική ενίσχυση, με την προϋπόθεση ότι τα έργα ή οι δραστηριότητες άρχισαν μετά την ορθή υποβολή της αίτησης ενίσχυσης στην αρμόδια αρχή και ότι η αίτηση έγινε δεκτή προς χρηματοδότηση.

(60) Η Επιτροπή κρίνει σκόπιμο να υπενθυμίσει στις ιταλικές αρχές ότι, σύμφωνα με την πρακτική ερμηνείας που ακολουθεί σήμερα, στερούνται του στοιχείου του κινήτρου οι ενισχύσεις που χορηγούνται για δραστηριότητες που αρχίζουν μετά μεν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης στην αρμόδια αρχή αλλά πριν την αποδοχή της αίτησης με πράξη νομικά δεσμευτική για τη δημόσια διοίκηση έναντι των (εν αναμονή) δικαιούχων ([30]).

([28]) ΕΕ L 1 της 1.1.2004, σ. 1.

([29]) Όπως αποφάνθηκε ήδη η Επιτροπή για την ενίσχυση N 715/1999, επιστολές SG(2000) D/105754 της 2ας Αυγούστου 2000.

([30]) Προς αυτή την κατεύθυνση είναι το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2004, βλ. υποσημείωση 20.

(61) Όσον αφορά τη χρήση των γεωργονομισματικών ενισχύσεων και των κονδυλίων από τις υπερκρατήσεις από πλευράς των ιταλικών αρχών για τα εναπομένοντα έργα πριν τις 31.12.1999, οι ιταλικές αρχές βεβαίωσαν ότι η χρήση των κονδυλίων από την ανατίμηση της ιταλικής λίρας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 724/97, για τα μέτρα που προέβλεπε το ΠΕΠ του Veneto βάσει του κανονισμού, είχε εγκριθεί από την Επιτροπή με το σημείωμα αριθ. 5372 της 2ας Ιουλίου 1998, ενώ τα κονδύλια από τις υπερκρατήσεις προέρχονταν από χρηματοδότηση ποσοστώσεων πρόσθετων των κεφαλαίων λειτουργίας για το ΠΕΠ Veneto. Συνεπώς, η Επιτροπή συνάγει το συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε κατάχρηση των αποφάσεων των έγκρισης των ενισχύσεων, ούτε ενισχύσεις που δεν κοινοποιήθηκαν, διότι οι χρηματοδοτήσεις αφορούσαν μέτρα του ΠΕΠ που ήταν ακόμη σε ισχύ.

(62) Όσον αφορά τον «εφάπαξ» χαρακτήρα του καθεστώτος, οι αρμόδιες αρχές εξήγησαν ότι η έκφραση χρησιμοποιήθηκε υπό την έννοια ότι το καθεστώς δεν είναι σωρεύσιμο με άλλα καθεστώτα, ισχύει αποκλειστικά για τις επιχειρήσεις που απέμεναν στον κατάλογο και ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άλλες παρεμβάσεις: όταν εξαντληθεί ο κατάλογος, το καθεστώς θα απωλέσει τα νομικά και χρηματοδοτικά χαρακτηριστικά του. Οι αρμόδιες αρχές ανέφεραν αρχική χρηματοδοτική εισφορά ύψους περίπου 2,5 εκατ. ευρώ, επιφυλασσόμενες να την ενσωματώσουν με άλλους πόρους σε περίπτωση που το ποσό αυτό αποδειχθεί ανεπαρκές για να διατηρηθεί υψηλό το ποσοστό δημόσιας ενίσχυσης ή ανεπαρκές για τα έργα που έγιναν δεκτά προς χρηματοδότηση. Οι αρμόδιες αρχές δεσμεύθηκαν να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή οποιαδήποτε αύξηση της αρχικής χρηματοδότησης σε ποσοστό άνω του 20 %.

(63) Πάγια πρακτική της Επιτροπής είναι να αποδέχεται χρηματοδοτήσεις που προέρχονται από υπάρχοντα καθεστώτα. Η πρακτική αυτή παγιοποιήθηκε με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ ([31]). Η Επιτροπή κρίνει ότι, δυνάμει του εν λόγω κανόνα, αύξηση μη μεγαλύτερη του 20 % της χρηματοδότησης προερχόμενης από καθεστώς ενισχύσεων δεν αποτελεί τροποποίηση της υπάρχουσας ενίσχυσης και ότι, σε περίπτωση που οι εθνικές αρχές υπερβούν το ποσοστό αυτό, η τροποποίηση αυτή πρέπει να κοινοποιηθεί με τον τρόπο που ορίζει το άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 που προαναφέρθηκε. Συνεπώς, τίποτε δεν εμποδίζει τις ιταλικές αρχές να αυξήσουν την αρχική χρηματοδότηση του υπό εξέταση καθεστώτος, εφόσον τηρηθούν οι διαδικαστικοί κανόνες.

VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(64) Με βάση όσα προαναφέρθηκαν, η Επιτροπή κρίνει ότι η ενίσχυση, η οποία προβλέπεται από το άρθρο 35 του ΠΝ 5/2000 υπέρ των επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του σημείου 4.2 των κοινοτικών κατευθυντηρίων γραμμών στον γεωργικό τομέα. Το μέτρο ενίσχυσης μπορεί, κατά συνέπεια, να τύχει της παρέκκλισης του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ενίσχυση την οποία η Ιταλική Δημοκρατία προτίθεται να θέσει σε εφαρμογή βάσει του άρθρου 35 του περιφερειακού νόμου του Veneto αριθ. 5/2000 είναι συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά, με την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι όροι του άρθρου 2.

Άρθρο 2

Οι ιταλικές αρχές θα κοινοποιήσουν στην Επιτροπή την αύξηση της χρηματοδότησης που προέρχεται από το καθεστώς ενισχύσεων, το οποίο θεσπίσθηκε από το άρθρο 35 του περιφερειακού νόμου αριθ. 1/2000, εφόσον η αύξηση υπερβαίνει το 20 %.

Άρθρο 3

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας η Ιταλία θα κοινοποιήσει στην Επιτροπή τα μέτρα που έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί με την παρούσα.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 8 Μαρτίου 2006.

Για την Επιτροπή

Mariann FISCHER BOEL

Μέλος της Επιτροπής

([31]) ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1.